

UN CURRICULUM UITAT

« ... Școalelor din Blaj eu le datorez tot ce am și tot ce sunt, căci la umbra lor și în lumina lor am crescut de mic ... », mărturisirea cu emoție Nicolae Brânzeu, în prefața volumului *Școalele din Blaj, Studiu istoric*, Sibiu, 1898, varianta amplificată a lucrării sale de licență, susținută la Universitatea din București în 1895. O asemănătoare mărturie de recunoștință făcuse și George Bariț la sărbătorirea sa, pentru împlinirea celor 50 de ani de publicistică.

Nicolae Brânzeu face parte din pleiada intelectualilor ieșiți din Școlile Blajului, trecuți peste Carpați și deveniți devotați slujitori ai învățământului românesc: Simion Bărnuț, August Treboniu Laurian, Ion Bianu, Simion Mihali-Mihăilescu, Ion Maiorescu, Al. Papiu-Ilarian, Ștefan Micle, pentru a cita doar câteva nume larg cunoscute¹.

Printre scrisorile rămase de la profesorul Alexandru Borza se află și un *Curriculum*, două pagini manuscrise, datat 30 august 1929, și semnat: «Nicolae Brânzeu, profesor [la] Pitești». Documentul fusese adresat profesorului Universității din Cluj, Alexandru Borza, la vremea respectivă secretar general în Ministerul Instrucțiunii Publice.

În anul 1891, când a trecut în România, Nicolae Brânzeu, născut la Roșia de Secaș în 1869, absolvise liceul din Blaj și Facultatea de Teologie, cu mențiunea *magna cum laude*. El își însușise nu numai o temeinică bază a culturii, ci și simțul de răspundere al cetățeanului conștient. Continuându-și studiile la București, s-a angajat nu numai în servirea catedrei de latină a liceului din Pitești, ci și, în vremurile grele ale răscoalei țăranilor din 1907, în importanta funcție de prefect al județului Argeș, când a împăciuit țăranii, cu dragostea lui ardelenescă de glic, nu cu gloanțe, ci cu spitale și școli. Drept care, în altă situație critică, în anii 1914-1918, a fost numit prefect al județului Neamț (avea și gradul de colonel), apoi comisar regal în mai multe județe, inspector general administrativ la Tighina și a îndeplinit diferite misiuni în Banat și Transilvania.

Acest curriculum, intitulat de profesorul Nicolae Brânzeu: «Memoriu», are următoarele secțiuni: «Studiile», «Scrieri», «Funcțiuni publice», «Recompense și decorațiuni» și era redactat în vederea obținerii unor condiții mai bune la pensionare, prin aprecierea justă a vechimii deținute în funcțiile administrative ocupate.

Nicolae Brânzeu a murit la Pitești, în 1939, unde a fost și înmormântat, alături de soția sa, lăsând în urmă 7 copii.

În zilele noastre, prin vrednicia profesorului Ioan Popa din Roșia de Secaș, a fost reeditată opera istorică a lui Nicolae Brânzeu (*Istoria Școalelor din Blaj*, cu o addenda «Eminescu» de Ioan Buzăși, Editura Astra, Despărțământul «Timotei Cipariu» din Blaj, 2000), același zelos profesor Popa publicând și monografia *Un ardelen, prefect de Argeș*,

¹ Ștefan Meteș, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977. Cităm doar această bine cunoscută și accesibilă lucrare, unde poate fi găsită o vastă bibliografie a problemei.

editura Niculescu, București, și, în colecția «Oamenii Blajului», mai rezumativ, *Nicolae Brânzeu*, Alba Iulia, 1995.

Marele dascăl, om de cultură, om politic, patriot, până acum era doar menționat cu date sumare, în repertorii ca acelea ale lui Iuliu Moisi (1929)², Ștefan Meteș (1971, 1977), Ana și Arcadie Hinescu (1994)³.

VIORICA LASCU

Anexă.

«Memoriu

Nicolae Brânzeu, profesor definitiv liceul de băieți – Pitești.

Născut la 1869 – Roșia de Secaș – Transilvania – Român greco-catolic.

I. Studiile.

Curs primar și secundar la școalele din Blaj (1876-1887).

a. Bacalaureatul (Test. Maturitatis), 1887 – Blaj.

b. Licența în Teologie (Diploma de la Seminarul Superior Greco-Catolic din Blaj), 1891, – magna cum laude –

c. Licența în Litere (Secția Științele Istorice) București 1895 – magna cum laude –

d. Licența în Drept, București, 1906 – cum laude –

e. Examen de Istoria Dreptului European, Istoria Filosofiei, Diplomatică, Istoria Pedagogiei și Limba Franceză / Studii făcute la Facultatea de Drept și Filosofie din Debrecin (Ungaria) în 1896-7 cu ajutorul Ministerului Instrucțiunii Publice.

II. Scrieri.

1. Epistole către un preot tânăr de Alois Müller, p. I, tradusă și publicată în 1890 la Blaj, Tipografia Arhidieceșană.

2. Școalele din Blaj. Studiu istoric (teză de licență în Litere, premiată de Consiliul Profesorilor Universitari în 1895 și publicată în 1898 la Sibiu, «Tipografia», societate pe acțiuni.

3. Politica conservatoare în liceul « I. C. Brătianu », Pitești, 1900.

4. În chestia reformei electorale cu tablouri statistice, 1911, Pitești.

5. Diferite articole, conferințe și rapoarte oficiale referitoare la administrația publică, între 1907-1916. [În Ștefan Meteș, op. cit., p. 455, găsim și un alt titlu publicat de profesorul Brânzeu, la Pitești, în 1898, la comemorare: «3 Maiu 1848».]

III. Funcțiuni publice.

Ani serviți în diferite administrațiuni publice, egale în grad cu Directoratul sau Subdirectoratul ministerial.

1. Revizor școlar al jud. Argeș (fiind licențiat în Litere), 1896, Februarie până în Noiembrie, adică 9 luni.

2. Profesor de Limba Latină, Economie Politică, Instrucția Civică, curs superior la liceul « I. C. Brătianu », 1897 Septembrie – 1929 Septembrie.

² Iuliu Moisi, *Românii ardeleni din Vechiul Regat și activitatea lor până la războiul întregirii neamului*, în *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul, 1918-1928*, vol. III, București, 1929, p. 1351-1375.

³ Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Mic dicționar*, Editura Eventus, Blaj, 1994.

În cursul acestor ani și în temeiul Legii Învățământului Secundar, care recunoaște profesorilor definitivi dreptul de a servi statul în serviciul Ministerului de Interne, am funcționat:

a. Prefect al jud. Argeș, de la 1907 – 1911 inclusiv = 4 ani și 6 luni (Numit în timpul revoluțiunii din 1907, am potolit, fără armată, revoluția din Argeș, am clădit peste 80 de școli, spitale, primării și în Parlamentul Țării am fost citat ca model, de către opoziție (M. Moisescu-Muscel), și de Primul Ministrul al țării (I. I. C. Brătianu) 1911.

b. Prefect al jud. Argeș și Neamțu (1914-1918). 4 ani și 2 luni. Servind și în timpul războiului mondial de la 15 August 1916-1918 cu gradul și uniforma de colonel; apoi Comisar Regal în diferite județe. Acest timp se socotește «îndoit» pentru avansări sau pensiuni – ar fi deci 5 ani și 2 luni.

c. Inspector general administrativ de la 5 Dec. 1918-1 Aug. 1919 = 8 luni. Ca inspector am girat 3 luni Prefectura de Argeș – apoi Tighina. Am fost trimis în diferite misiuni în Banat și Transilvania.

În total, ani serviți în administrația publică – în afară de profesorat – aș avea minimum 10 ani și 5 luni, iar dacă anii din timpul războiului s-ar socoti dublu, aș avea 12 ani și 1 lună.

IV. Recompense și decorațiuni.

1. Medalia Jubiliară Carol I, Decr. Regal No. 5328 din 28 Dec. 1905.
2. Medalia «Răsplata Muncii pentru Învățământ», cl. I, 1908.
3. Ordinul «Coroana României», în gradul de ofițer, No. 1940, 1909.
4. Ordinul «Coroana României», în gradul de comandor, 1910.
5. Medalia «Bărbăție și Credință», cl. I, No. 3, 6 Maiu 1914.
6. «Crucea comemorativă a războiului 1916-18», 15 Maiu 1921.

30 Aug. 1929.

Nic. Brânzeu, prof. Pitești. »

A FORGOTTEN CURRICULUM

Abstract

This article presents a document found in the personal archive of Alexandru Borza, professor at the University of Cluj. It's a curriculum from 1929, signed by Nicolae Brânzeu, graduated of the Blaj Faculty of Theology. He went to Romania in 1891, studied Letters and Legal Studies at the University of Bucharest and become teacher of Latin at the high-school in Pitești. It is a new testimony for the connexions between the Romanians living on both sides of the Carpathians, before and after 1918.